

Kázání z 15. prosince 2019

P. Marek Vácha

Přiznávám, že jsem pozvání k této mši svaté přijal s určitým chvěním a poté, co jsem po dva roky pozvání odmítal s odůvodněním, že mám dvě mše svaté ve vlastní farnosti na jihu Moravy.

S chvěním proto, že se mšemi svatými jako je tato to není jen tak. Ať již člověk chce nebo ne, je již svou prostou účastí vtažen do příběhu, který může změnit život, člověk je vtažen do mystiky, přitáhnut na přímluvu svatých k Bohu, a že ať chceme nebo ne, začnou se dít věci; dotýkáme se dřeně utrpení a to nás nemůže nechat nezasažené. Jsme zde a není lhostejné, že jsme zde a že právě dnes. Ano, mše svatá, jako je tato, v sobě nese riziko, že člověku změní život.

Jeden z mých přátel, seminarista, studující na kněze, chová jako vzácnou relikvii malý kousek krve prosycené kleriky patera Toufara, která se k němu přes několik poslů a mnoho velmi podivuhodných událostí dostala. Toufar si Vás volá, okomentoval to prý tehdy v dopise Miloš Doležal. Jsme zde, v Číhošti, a jsme zde dnes. Věřím, že otec Josef Toufar si nás volá rovněž. K modlitbě a k činu, za víru v naší zemi, k modlitbě a k činu za obnovu našeho národa. K tomu, abychom se nebáli prolít svou vlastní krev. Jako připomínku, že ještě je láska a pravda, pro které stále stojí za to žít a že je zde někdo, že je zde Ježíš Kristus, pro kterého stále stojí za to zemřít.

Možná máme každý z nás představu o své svatosti, jaký bych mohl být, když bych byl opravdu svatý, jako měl i Josef Toufar. Realita, zdá se, je odlišná. Bůh zaklepe velmi tiše, jednou, dvakrát, a pak už ne. Otevřeš, vstoupíš, a dostaneš se do jiného světa, do jiného vesmíru, do jiných životních událostí, a zaklepání se opakuje. Těch dvanáct rybářů nemohlo tušit, že napíšou texty, které obrátí Evropu vzhůru nohama. Při zaklepání, otevření dveří a následném vstupu do semináře nemohl tušit ani Josef Toufar, co bude následovat. Netušíme to ani my dnes a nevíme, co přinese budoucnost. Svatost, která je připravena pro nás je mimo naše představy o ní, je mimo naši fantazii.

Pečlivý historický výzkum mnoha odborníků a zejména celoživotní práce Miloše Doležala prokázaly, že pohybuje se kříž nebyl nainstalován věřícími, to samotné by bylo absurdní a nemyslitelné. Ještě absurdnější se zdá hypotéza, že kříž nainstaloval sám P. Toufar, nejen že by to nebylo možné ani technicky, jak StB sama prokázala mnoha nezdařenými pokusy, ale je to nemyslitelné ani psychologicky, nebylo důvodu, proč by to pokorný, poctivý a zbožný kněz dělal, ani napadnout jej to nemohlo. Výzkumy ovšem naznačily, že se nejednalo ani o provokaci StB.

Jistěže, mohlo jít o zázrak shůry. Jistěže Boží cesty jsou nevyzpytatelné. Jistěže nikdy neznáme dopředu další Boží krok, dokud se nestane. Jistěže nikdo neznáme hlubiny

Boží. Na druhé straně, Bůh, pokud je známo, obvykle nehýbe kostelním křížkem v zapadlé zasněžené vesničce. Uzdravování, ano, mimořádné zásahy do života, odpuštění, smíření proti vší naději a po mnoha letech, uzdravení nevléčitelně nemocných, uzdravení neuzdravitelných duchovních ran, utišení bouře na jezeře, obrácení pronásledovatele Šavla, změna života v slzách, záchrana při neštěstích, na to všechno jsme my křesťané zvyklí. Ale na pohyb křížku ne. Navíc, Bůh, kam paměť sahá, nikdy neudělal zázrak, na jehož konci je k smrti zmučený kněz. Bůh pracuje vždycky k dobrému, nikdy ke zlému.

Zůstává tak veliká záhada, nikdo zvenku to nebyl, a nebyl to nikdo ani zevnitř, pohyb viděli všichni. To jediné, co víme s jistotou je, že na konci příběhu máme k smrti zavražděného kněze, to je jediná faktografie události, krev prolitá velmi reálně, bolest mimo lidské představy, vykřičník nad tím vším.

Na konci příběhu máme nového svatého mučedníka. Jako chlapec jsem mnohokrát slyšel z kazatelný větu z dávných časů první církve, že krev mučedníků se stává semenem nových křesťanů. Netušil jsem tehdy, jak moc je ta věta pravdivá. Věřím, že krev P. Toufara má tu moc. Věřím, že tu moc má krev mnoha dalších kněží, mučených po všech komunistických věznicích naší země. U Boha není času a svatí působí v národě někdy ihned, někde až po několika staletích, jako byli všichni naši, jako byla Anežka Česká nebo Konstantin a Metoděj. Koho by napadlo, že výročí svatých bratří se v roce 1985 na Velehradě stane prvním kaménkem sypající se zdi komunismu, koho by napadlo, že svatořečení Anežky České se stane po tolika staletích od smrti světice roznětkou pro sametovou revoluci. U Boha není čas, a jak ponorná řeka pod prahem vědomí národa, věci se začnou dít někdy hned a někdy až po mnoha staletích, ve svůj čas, až krev mučedníků zalévá zemi a vyrostou velmi zvláštní a velmi nečekaně barevné duchovní květy. Věřím, že se k národním svatým řadí i P. Josef Toufar a věřím, že nyní prosí za náš národ v nebi, mohu-li to tak říct. Věřím, že i jeho přímluva, jak ponorná řeka, bude náš národ provázet na cestách k budoucnosti. Na ramenou našich svatých stojíme a dej Bůh, aby jejich oběť nebyla marná, dej Bůh, abychom my ve zkouškách našeho času obstáli tak, jako tehdy obstáli oni ve zkouškách toho svého.

Ať již stálo za událostmi cokoli, stále platí, že těm, kdo milují Boha, všechno napomáhá k dobrému. Všechno. Největší zla, největší krutosti a největší nenávisti dovede Bůh přetvořit v největší požehnání pro celou zemi. Věřím, že se tak stalo i v tomto případě.

Nenávist trvá stále, dnes jako tehdy. Vina, není-li vyznaná, není-li oplakaná, není-li litována, zůstává vinou a ano, věříme, že Bůh dává člověku natolik velkou svobodu a že natolik člověka respektuje, že je možné si svobodně zvolit ztracení, zatracení, peklo. Že to je v rejstříku lidských možností a že je tím paradoxně potvrzena velikost člověka, svoboda, která i zatracenému ponechává právo svobodně požadovat své zatracení. Zápas o duše trvá stále. Věřím, že každá společná modlitba mše svaté, jako je i tato, má moc bořit hradby mezi nebem a zemí, a když má moc z chleba a vína učinit Tělo a krev Ježíše Krista, může způsobit i obrácení nás hříšníků, obrácení našeho národa. Má i moc zničit nenávist. Ale vlna milosti se zastaví před každým člověkem, před každým z nás a člověk může dveře otevřít, nebo nechat zavřeno, tuhle až děsivě temnou svobodu člověk má a jen pohádky

končí vždy dobře. Realita vezdejšího světa je mnohem složitější. Křesťanský Bůh pak prosí člověka, tím otevíráme postní dobu, – Kristovým jménem vás vyzýváme, nechte se smířit s Bohem! Otevřete, vstoupíte k Bohu. Neotevřete, zůstáváte venku, se svou nenávisť, se svou temnotou, s rozhodnutím učiněným svobodně pro mstu, pro zášť, pro nenávisť, pro zlo. Zůstáváš člověče sám ve své noci, každý sám pro sebe. Nebo vyslyšíš prosbu svého Boha, a vstoupíš do Života.

V křesťanství není malých rolí, život každého z nás je cenný, každá drobná modlitba vyslaná k nebi, každý drobný dobrý skutek jsou vláknem tapiserie tohoto vesmíru. Říká se, že církve bude mít plnost charismat až tehdy, když vezme vážně osobní charismata všech svých členů, od charismat a modliteb malých dětí po charismata a modlitby umírajících v bezejmenných léčebnách dlouhodobě nemocných. Jsme spojené nádoby. Kéž bychom takto brali s pokorou ale vážně sami sebe, pochopili, jak moc je důležitý každý den, každý drobný dobrý skutek, každá modlitba vyslaná k nebi, jak moc je důležitý život každého z nás a jak moc je důležitá každá jeho vteřina.

My zde shromáždění, nemáme tu milost, abychom měli u sebe vzpomínku, relikvii, kousek kleriky patera Toufara. Budeme ale mít zážitek této mše svaté, vzpomínku na to, že dnes jako při každé mši svaté se otevírají nebesa a dávají rosou shůry a déšť milosti zavlažuje nás všechny. Kéž nás společná modlitba provází.

Nevíme, co přinese budoucnost, jako to nevěděl ani Josef Toufar. Možná že způsob naší svatosti, naše životní trajektorie, nebude tak přímá, jak byla u v jeho příběhu. A možná bude. Jedno je ale jisté. Jako on jsme i my pozváni k svatosti, k tomu, abychom směnili svůj život, svůj čas a svou energii pro český národ a pro celý svět. Na každém dobrém skutku, na každé modlitbě, na každém sebezáporu každého z nás záleží. Vždyť v křesťanství, podobně jako v divadle, není malých rolí. Nikdo nevíme, kolik času nám zde na Zemi ještě Bůh ve své milosti dá. Vždyť my máme žít tak, jako bychom již dnes zemřít měli.

Proneseno v Číhošti při 70. výročí události z 11. prosince 1949.